

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

ASOSIY SHARQ TILI
(YAPON TILI)
FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:

200000 – San'at va gumanitar fanlar
300000 – Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot
400000 – Biznes, boshqaruv va huquq
100000-Xizmatlar

Ta'lim sohasi:

220 000- Gumanitar fanlar
230000 – Tillar
310 000- Ijtimoiy va xulq atvorga mansub fanlar
320000- Jurnalistika va axborot
410 000- Biznes va boshqaruv
1010 000-Xizmat ko'rsatish sohasi

Ta'lim yo'nalishi:

60230100 – Filologiya va tillarni o'qitish (sharq tillari bo'yicha);
60230200 – Tarjima nazariyasi va amaliyoti (sharq tillari bo'yicha);
60220300 – Tarix (Sharq mamlakatlari va mintaqalari bo'yicha);
60310700 – Siyosatshunoslik;
60320100- Jurnalistika.xalqaro jurnalistikha (sharq tillari bo'yicha);
60411800 – Xorijiy mamlakatlar iqtisodiyoti va mamlakashunoslik (mamlakatlara va mintaqalar bo'yicha);
61010400- Turizm (faoliyat yo'nalishlari bo'yicha sharq tillari bilan);
61010500- Gid hamohligi va tajimmonlik faoliyati (sharq tillari bo'yicha)

Toshkent 2021

9.	Taqrizchilar: Xalmurzayeva N.T. - Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti dotsenti, "Yapon filologiyasi" kafedrasi mudiri, PhD Ibragimova M.M. - O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti dotsenti, "Yapon tili va amaliyoti" kafedrasi katta o'qituvchisi
-----------	--

Fan/modul kodи	O'quv yili	Semestr	ECTS - Kreditlar
ST174	2021-2022 2022-2023	1,2,3,4,5,6,7,8	8,10,10,10,10,10,6
	2023-2024		
	2024-2025		
Fan/ modul turi	Ta'lim tili O'zbek, rus	Haftadagi dars soatları 8,10,10,10,10,10,6	
Majburiy	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1.	Fanning nomi Asosiy sharq tili (yapon)	1110	1110
2. I. Fanning mazmuni			
	Fanni o'qitishdan maqsad – Talabalarga yapon tilini o'rgatish, ularda yozma va og'zaki mutq malakalarini shakllantirish.		
	Fanning vazifasi – Talabalarni amaliy bilim va ko'nikmlar, tili o'rganish jarayonlarga uslubiy yondashuv hamda ilmiy dunyo qarashimi shakllantirish vazifalarini bajaradi.		
II. “Asosiy sharq tili” (Yapon tili) fanning qisqacha mazmuni:			
	a) Fanning asosiy predmeti – yapon tilining adabiy shakli hisoblandadi. Yuqori kurslarda so'zlashuv tiliga xos fonetik va grammatick tarkibotlar ham o'rgatilishi ko'zda tutiladi.		
	b) Fanning nazarli qismi mavzulari: •yapon tilini o'rganishga kirish •fonetika •transkripsiya •yozuv tizimi •grammatika (morphologiya vasintaksis) •leksika, terminologiya va frazeologiya; •stilistika. c) Fanning amaliy qismi mavzulari: •O'qish (dars jarayoni), uy, oila, ishkuni, shahar (O'zbekiston va Yaponiyadagi shaharlardan), dam olish, ob-havo, tarjima hol, mehnmon kutish, telefonda suhbattashish;		
17. www.ziyonet.uz			
18. www.geocities.co.jp			
19. www.dic.academic.ru/dic.nsf/rurukii			
20. www.orient.psu.ru			
21. www.narutochan.ru			
22. www.komi.com/Japanese			
23. www.rusarticles.com			
7. O'quv dasturi “Yapon filologiyasi” kafedrasida ishlab chiqilgan va 20 <u>21</u> -yil “ <u>24</u> ” <u>August</u> dagi “ <u>1</u> ”-sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.			
8. Fan/modul uchun mas'ullar:			
Fatkulina L.N.– Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti, “Yapon filologiyasi” kafedrasasi o'qituvchisi			
Axmedova S.G.– Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti, “Yaponiya tarixi madaniyat, siyosati va iqtosiyoti” kafedrasasi stajor-o'qituvchisi			
Yaqubova M.SH.– Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti, “Yapon filologiyasi” kafedrasasi stajor-o'qituvchisi			

7. Мирзиёев Ш. М. Танкидий таҳлил, катий тартиб –интизом ва шахсий жавоботарлик- хар бир раҳбар фаолиятнинг кундалиқ коидаси бўлиши керак. – Г. “Ўзбекистон”, 2017
8. Мирзиёев Ш. М. Конун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш – юрг тараккёти ва халк фаровонлиги гарови – Т. “ўзбекистон”, 2017
9. Мирзиёев Ш. М. Бутоқ келажатимизни мард ва олийжаноб халқимиз билан киламиз . – Т. “Ўзбекистон”, 2017
10. Мирзиёев Ш. М. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатни биргаликлла барпо этамиз Т. “Ўзбекистон”, 2016
11. Шеров С. Япон тили грамматикаси. Фан ва технология. Т.2009. (дарслик)
12. Холмировна Н. Япон тили 初級用 Зар капам, 2005.(ўкув кўлланмана)
13. 松岡弘級を教える人のための日本語文法ハンドブック、スリーエーネットワーク, 2003. (дарслик)
14. 友松悦子、宮本淳、和栗雅子、「どんなとき、どう使う日本語表現文型200」“アルク”2000年
Axborot manbalari
17. www.ziyonet.uz
18. www.geocities.co.jp
19. www.dic.academic.ru/dic.nsf/rurukii
20. www.orient.psu.ru
21. www.narutochan.ru
22. www.komi.com/Japanese
23. www.rusarticles.com
7. O'quv dasturi “Yapon filologiyasi” kafedrasida ishlab chiqilgan va 20 <u>21</u> -yil “ <u>24</u> ” <u>August</u> dagi “ <u>1</u> ”-sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.
8. Fan/modul uchun mas'ullar:
Fatkulina L.N.– Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti, “Yapon filologiyasi” kafedrasasi o'qituvchisi
Axmedova S.G.– Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti, “Yaponiya tarixi madaniyat, siyosati va iqtosiyoti” kafedrasasi stajor-o'qituvchisi
Yaqubova M.SH.– Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti, “Yapon filologiyasi” kafedrasasi stajor-o'qituvchisi

<ul style="list-style-type: none"> • Maqollar va matallar; topishmoqlar: <ul style="list-style-type: none"> • Yaponiyaning maishiy turmushi, madaniyati va urf-odatlari; Yaponiyaniing asosiy shahar va qishloqlari; • Sport, teatr, kino, ko'rgazmalar; diqqatga sazovor joylarga tashrif, samolyotda safar qilish; • O'zbekiston va Yaponiyada amalga oshirilayotgan islohotlar (matbuot, internet vattelevideniya ma'lumotlari asosida) va boshqalar. <p>II.I. Fanning tarkibivamazmuni:</p> <p>Talabalarda nutq ko'nikmalarni shakllantirish ko'rsatkichlari va mazmuniiga ko'ra 4 yillik ta'llim jarayonida "Asosiy sharq tilli" (Yaponitil) fanni o'qitish uch bosqichda amalga oshiriladi:</p> <p>Boshlang'ich bosqich – bininchil kurs O'rta bosqich – ikkinchi kurs Yugori bosqich – uchinchi va to'rninchil kurslar.</p> <p>Boshlang'ich va o'rta bosqichda yapon tilining asoslari o'rgatiladi; fonetika, yozuv, grammatika, leksika va stilistika asoslari o'zlashtiriladi. Yugori bosqichda esa yapontili haqida olingan bilimlar yanada chuquroq o'rgatiladi, bilimlar takomillashtiriladi. Ona tilidan yapontiliga va yapontilidan onatiliga yozma va og'zaki tarjima ko'nikmalari shakllantiriladi.</p> <p>Til o'qitishning boshlang'ich bosqichi:</p> <p>1. Nutq faoliyatining asosiy turlarini egallash bo'yicha talablar:</p> <p>Til o'qitishning boshlang'ich bosqichi yapon tili haqida dastlabki bilimlar berishdan boshlanib, talabalardan o'rganilgan o'quv va kundalik hayotga oid mavzular doirasida nutq faoliyatini shakllantirish asoslarini yaratish uchun zarur bo'lgan fonetika, grafika, grammatika, leksika (1-semestr davomida – 700 so'z; 2-semestr davomida 800 ta so'z; yil davomida 1500 ta so'z o'zlashtiriladi) dan minimal bilimga ega bo'lishadi.</p> <p>Birinchi kursda yapon tilini mukammal o'rganishning fonetik, grammatic va leksik nezizlariga asos solinadi.</p> <p>Birinchi kurs yakunida talabalardan tovush hamda tovush brikmlarining to'g'ri talaflifi, ohangi, yozuv va transkripsiya tizimi qoidalarini egallab:</p> <ul style="list-style-type: none"> - barcha o'tilgan matnlarni, shuningdek, tanish leksik va grammatic qoidalar asosida tuzilgan notanish matnlarni fonetik nufqai nazaridan to'g'ri ravon o'qish; -o'tilgan mavzular bo'yicha savollarga javob berish; -o'tilgan mavzular bo'yicha o'qituvchi hamda o'rtoqlari bilan suhbatasha olish; -tanish leksik va grammatic qoidalar asosida tuzilgan ayrim jumlalar, katta bo'lmagan hajmida o'zaro bog'liq matnlarni ona tilidan yapon tiliga va yapon tilidan ona tiliga yozma va og'zaki tarjima qilishni bilishlari zatur. <p>Birinchi kurs yakunida talaba tahsilini Yaponiyada davom ettira olishi uchun, eng sodda grammatic va leksik ma'lumotlarni o'rgangan tilida bilishi va ulardan foydalana olishi kerak.</p>

<p>5.</p> <p>VII. Kreditarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini tog'ri aks ettira olish, o'rganileyotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshirqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.</p> <p>6.</p> <p>Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. みんなの日本語、初級 I、日本、スリーエーネットワーク、2012(дарслик) 2. みんなの日本語、初級II、日本、スリーエーネットワーク、2012(дарслик) 3. Матчаков Е., Гулмов И. Япон тили -1.-Т., 2013. (ЎКУВ Кўлланма) 4. Сурано Р., Хаммузаева Н. Япон тили -2.-Т., 2013. (ЎКУВ Кўлланма) 5. Сурано Р. Япон тили -3.-Т., 2013. (дарслик) 6. Хаммузаева Н. Япон тили -4.-Т., 2013. (дарслик)

	<p>VII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p>	<p>4.</p> <ul style="list-style-type: none"> Mazkur fanni o'qitish jarayonida ta'llimning zamonaviy metodlari, pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalari qo'llanilishi, ma'ruba darslarida zamonaiv kompyuter texnologiyalari yordamida prezentsiya va elektron didaktik texnologiyalaridan foydalanish nazzarda tutildi. Yuqori ilmiy-pedagogik darajada dars berish, muammoli ma'ruzalar o'qish, darslarni savol-javob tarzida qiziqarli tashkil qilish, ilg'or pedagogik texnologiyalarda va multimedia vositalardan foydalanish. Tinglovchilarini undaydigan, o'yantiradigan muammolarni ular oldiga, qo'yish, talabchanchilik, tinglovchilar bilan individual ishlash, erkin muloqot yuritishga, ilmiy izlanishiga jalb qilish. Dars jarayonida multimediali xonalar, lingafon xonalar, video, audio apparatura vositalari, televizordan, xususan tegishli taribdagi video, audio tasmalar, SD va DVD disklar, ko'rgazmali qurollardan foydalananish tavsuya etiladi. Darslik, o'quv qo'llamma, o'quv uslubiy majmuu, tarpatma materiallar, lug'atlar, uslubiy qo'llammalar taqdim etiladi. Mazkur fanimizda quyidagi asosiy konseptual yondashuvlardan foydalilanildi: <ul style="list-style-type: none"> - Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim; - Tizimli yondashuv; - Faoliyaiga yo'naltirilgan yondashuv; - Dialogik yondashuv; - Hamkorlikdagi ta'limi tashkil etish; - Muammoli ta'lim; Axborotni taqdim qilishning zamonaiv vositalari va usullarini qo'llash - yangi kompyuter texnologiyalari o'quv jarayoniga qo'llash. O'qitishning usullari va texnikasi: Ma'ruza (kirish, mavzuga oid, vizuallash), muammoli ta'lim, keys-stadiy, pimbord, paradoks va loyihalash usullari, amaliy ishlar. O'qitishni tashkil etish shakllari: dialog, polilog, muloqot hamkorlik a o'zaro o'rganishga asoslangan frontal, kollektiv va guruh. O'qitish vositalari: o'qitishning an'anaviy shakllari (darslik, ma'ruba matm) bilan bir qatorda - kompyuter texnologiyalari. 	
--	---	---	--

	<p>O'qish:</p>	<p>Talaffuzning orfoepik qoidalari, so'z va iboralarining bir tekis, ravon o'qish me'yorlari, sintagma tarkibidagi so'zlarining qo'shib o'qilishiga riyo va qilgan holda ovoz chiqarib o'qishni bilsish;</p> <ul style="list-style-type: none"> - kengaytirilgan sintagmlarini qo'shib talaffuz etish; so'roq gaplar ohangini bilsish; gap bo'laklari orasida pauzalar qilish; mumtoz poeziyaning she ry ohangi haqidagi tasavvurga ega bo'lishi; - o'qish mahorati va ko'nikmlarini egallashning o'rtacha ko'rsatkichi matnni to'liq va aniq tushunish, tovushlarni to'g'ri talaffuz etish, sintagmlar o'rtasida pauzalarni to'g'ri qo'yish, so'zlarining ritmik joylashganligi qoidasiga riyo qilishdan iborat. <p>O'qish mahorati va ko'nikmlari darajasini aniqlash uchun 0,5-0,7 bet hajmdagi matnlar beriladi. O'qish muddati – 20-25 daqiqa. Bu vaqt mobaynida talaba matnni o'qishi, uning mazmunini gapirib berishga tayyorlanishi yoki matn yuzasidan savollarga javob berishi kerak.</p> <p>O'qish tezligi: 1 daqiqa qada 60-70-so'z. Bu bosqichda talabaning sodda matnlarni jadal o'qish ko'nikmlari belgilanadi.</p>	
	<p>Tinglash:</p>	<p>Suhbatoshining tanish leksik-grammatik material asosida tuzilgan suhabatini tushunish;</p> <ul style="list-style-type: none"> - yapon tili materiali asosida tuzilgan katta bo'lmagan xabarlarni tushunish; - o'quv va kundalik hayotga oid mavzulardagi monologik, dialogo-monologik va dialogik tarzda tuzilgan tasviriy va hikoya shaklidagi audiomatnlarni (ko'rmasdan) tushunish; - tinglash mahorati va ko'nikmlarini egallashning o'rtacha ko'rsatkichi audiomatnni to'liq va aniq tushunishidan iborat. <p>Tinglash mahorati va ko'nikmlarini darajasini aniqlash uchun 0,5 bet hajmdagi audiomatnlar bir yoki ikki marta ko'rmasdan eshitishiga beriladi. Talabalarning audiomatnlar mazmunini tushunganligi, matn yuzasidan savol-javob qilish orqali aniqlanadi.</p>	

	<p>Gapirish:</p>	<p><i>Monologik nutq</i></p> <p>O'quv va kundalik hayotga oid mavzulardagi monologik, dialogo-monologik va dialogik tarzda tuzilgan tasviriy va hikoya shaklidagi o'qilgan yoki eshitilgan maxsus matnlar mazmunini gapirib berish.</p> <p><i>Dialogik nutq</i></p> <p>Mazkur ta'lim bosqichi uchun tanlab olingan o'quv va kundalik hayotga oid mavzularda nutqiy munosabatlarning bir qolipdagisi vaziyatharida tuzilgan suhabatlarda ishtirot etish. So'zlarining ma'nolarini ona tilini ishlatmay, yapontilida tushuntirishga harakat qilish.</p> <p>Gapirish mahorati va ko'nikmlarini egallashning o'rtacha ko'rsatkichi talabalardan tomonidan matn mazmunini mantiqan ifodalash, dialogik nutqda -</p>	
--	-------------------------	--	--

tababalarning belgilangan mavzular bo'yicha aynan subbat olib borish, dialog orqali qo'yigan maqadga erishish, til me'yorlariga riya qilishdan iborat.

Gapirish mahorati va ko'nikmalari darajasini aniqlash uchun:

1) O'qilgan yoki eshitilgan matnini gapirib berish;

2) Berilgan (o'tilgan) mavzu bo'yicha suhabat tashkil etish (3-5 ta gap);

3) Berilgan mavzu bo'yicha suhabat tashkil etish (3-5 ta gap).

♂ Yozuv

Yapon tili yozuv tizimi va orfografik qoidalari asosida yozma mashqlarini bajarish.

O'quv va kundalik hayoga oid mavzulardagi monologik, dialogo-monologik va dialogik tarzda tuzilgan tasviri va hikoya shaklida maxsus tuzilgan matnlarni eshitib, yozish. Yozish tezligi bir daqiqada 30 ta harf.

O'tilgan mavzular bo'yicha o'zining yozma fikrini yozish. O'z xattini erkin o'qish.

Yozish mahorati va ko'nikmalarini egallashning o'rtacha ko'rsatkichi yozilgan matning berilgan mavzuga aynan o'xshashligi hamda til me'yorlariga mos kelishi bilan belgilanadi.

2. Nazariy mavzular.

1. Yapon tilini o'rganishga kirish.

Yapon tilining hozirgi holati, uning til oilasidagi mavqeい, geografik tarqalganligi; mamlakat til vaziyatidagi o'mi, sheva valahjalar haqida umumiy ma'lumot.

Yapon tilining rivojlchanish bosqichlari, uning boshqa turdosh tillar bilan munosabati.

Yapon tilimi O'zbekiston va xorijiy mamlakatlarda o'rganiishi. Yapon tilibo'yicha asosiy adabiyotlar.

2. Fonetika.

Fonetika predmeti va vazifalari. Fonema va uning variantlari haqida tushuncha. Orfoepiya haqida tushuncha.

Yapon tilidagi unli va undosh tovushlar tavsifi. Ular talaffuzining ona tilidagi tovushlar bilan qiyosi. Bo'g'in tuzilishi. Urg'u ishlash qoidalari. Yapon tilida intonatsiya(ohang)ning ahamiyati. Fonologik transkripsiya tizimi.

3. Yozuv tizimi.

Yapon tilning yozuv tizimi haqida umumiy ma'lumotlar. Yapon tili alfobosi. Fonema va ligatura(qo'shaloq harflarning yozuvda berilishi. Yapon tilida son va tinish belgilarning berilishi.

4. Grammatika.

Grammatika predmeti. Yapon tilining grammatic tuzilishi haqida umumiy ma'lumotlar. Morfologiya va sintaksisning o'zaro nisbati.

Morfologiya.

Ot. Otlarning son kategoriyasi. Artikl va uning funksiyalari. Sifat. Asliy va nisbiy sifatlar. Sifat darajalari, uning yozuvda ifodalanimi va gapda ishlatalishi.

- test, munozarali savollar va topshiriqlar tayyorlash;
- ilmiy maqola, tezislar va ma'ruba tayyorlash;
- amaliy mazmündagi nostandart masalalarni yechish va ijodiy ishlash;
- kurs ishimini bajarish;

Uyga berilgan vazifalarni bajarish, yangi bilimlarni mustaqil o'rganish, kerakli ma'lumotlarni izlash va ularni topish yo'llarini aniqlash, Internet tarmoqlaridan foydalanimi ma'lumotlar to'plash va boshqalar ilmiy to'garak doirasida yoki mustaqil ravishda ilmiy manbalardan foydalanimi maqola (tezis) va ma'ruzalar tayyorlash kabilar tababalarning darsda olgan bilmlarini chuqurlashinadi, ularning mustaqil fikrlash va ijodiy qobiliyatini rivojlantiradi. Uy vazifalarini tekshirish va baholash amaliy mass'ulot olib boruvchi o'qituvchi tomonidan, konspektlarni va mavzuni o'zlashtirish darajasini tekshirish va baholash esa ma'ruba darslarini olib boruvchi o'qituvchi tomonidan har darsda amalga oshiriladi.

Mustaqil ishni tashkil etish bo'yicha ustubiy ko'rsatma va taysiyalar, keys-stadi, vaziyatli massalalar to'plami ishlab chiqiladi. Unda talabalarga asosiy ma'ruba mavzular bo'yicha amaliy topshiriq, keys-stadilar yechish uslubi va mustaqil ishlatish uchun vazifalar belgilanadi. Ishchi o'quv dasturida mustaqil ta'limning aniq mavzularini beriladi.

V. Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetentsiyalar

Talaba biliishi kerak:

- Hayotning asosiy jarayonlari bilan bog'liq bo'lgan ayrim gaplarni va ko'p uchraydig'an iboralarni tushunishi (masalan, o'zi va oita a'zolari haqidagi asosiy ma'lumotlar, haridlar, ishga joylashish va h.k.);
- Tanish va kundalik mavzularda ma'lumot almashtinuvi bilan bog'liq bo'lgan vazifalarni bajara olishi;
- O'zi, yaqinlari va qarindoshlari, kundalik hayot jarayonlari haqida sodda iboralar bilan gapirib bera olishi;
- Xususan, yapon tilida tog'ri so'zlasha olish va A2 darajaga ega bo'lish uchun quyidagi 4 yo'nalishini **egallagan bo'lishi lozim**:
- 1-Yozuv. Hurmat kategoriyasidan tog'ri foydalana olgan holda, oddiy mavzularda grammatic jihatdan gaplari tog'ri tuzilgan insho yoza olish. Shuningdek o'rgangan ierogliflardan ham yetarlichcha **foydatdana olish**.
- 2-O'qish. 400-500 belgidan iborat bo'lgan qisqa matnlarni 2 daqiqada o'qiy olish, shuningdek matning mazmunini **tushuna olish**.
- 3-Eshirish. Kundalik hayotdagi suhabatlarnigina tushunish emas, balki o'ziga kerakli ma'lumotni **tanlay bila olish**.
- 4-Nutq. Kundalik hayotdagi suhabatlarnigina gapira olish emas, balki o'ziga kerakli ma'lumotni ham ikkinchi shaxsga **yekaza olish kerak**.

Amaliy mashg'ulotlarning taxminiy ro'yxati

1. Bizning institut. Bizning fakultet.
 2. Buyuk, jug'rofiy kashfiyot.
 3. Hayvonot olami. Hayvonot bog 'ida.
 4. Yaponiya ta'lim tizimi.
 5. Koinotning zabit etilishi.
 6. Matbuot anjumani.
 7. Mening ish kunim.
 8. O'zbekiston konstitutsiyasi.
 9. O'zbekiston qishloq xo'jaligi.
 10. O'zbekiston va Yaponiya o'rjasidagi aloqalar.
 11. O'zbekistonning boshqa mamlakatlar bilan madaniy va iqtisodiy aloqalar.
 12. O'zbekistonning ichki va tashqi siyosati.
 13. O'zbekistonning milliy bayramlari.
 14. O'zbekistonning xalq maorifi.
 15. Pochta, telegraf, telefon.
 16. Yaponiya konstitutsiyasi.
 17. Yapon xalqining rasm-rusm va marosimlari.
 18. Yapon adabiyoti va san'ati.
 19. Yaponiya milliy bayramlari
 20. Yaponiyaning poytaxti.
 21. Shahar bo'ylab sayr. Poezdda sayohat. Samolyotda sayohat.
 22. Shahar. Vatanimiz poytaxti.
 23. Sport. Sport musobaqlari.
 24. Taniqli kishilar hayoti.
 25. Transport.
 26. Shifokor xuzurida.
 27. Xarid, magazinda, bozorda.
 28. Xonardon, yotoqxonha, xonardon jihozlari.
 29. Yil fasllari. Taqvim.
 30. Ob-havo.
- IV.Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar**
- Talaba "Asosiy sharq tilli" (Yapon tili) fanidan mustaqil ta'limi tashkil etishda fanning xususiyatlarni hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi va joriy nazorat sifatida baholanadi:
- uy vazifalari(mashqlar, matnlarni tarjima qilish, yangi so'z va iboratni yodlash, savollarga javob berish va b.).ni bajarish;
 - fanning ayrim mavzularini o'quv adabiyotlari yordamida mustaqil o'zlashtirish, o'quv manbalari bilan ishash;
 - ma'lum mavzuv bo'yicha referat, slayd-taqdimot tayyorlash;
 - badiiy asarlari ustida ishash;

Son. Sanoq va tartib sonlar. Oddiy, murakkab va tarkibli sonlar. Tartib sonlarning yasalishi. Sonlarning otlar bilan moslashuvli. Hisob so'zlar. <i>Olmosh.</i> Kishilik, o'zlik, so'roq, ko'rsatish, imkor, aniqlovchi, egalik olmoshlari; ularning gapdag'i vazifasi.	<i>Fe'l.</i> O'timli va o'timsiz fe'llar. Sodda va qo'shma fe'llar. Fe'l negizlari, shaxs-son qo'shimchalar, fe'l yasovchi old qo'shimchalar. Harakat nomini ifodalovchi fe'l shakkulari (infinitiv, sifatdosh, ravishdosh va b.), ularning yasalishi, ma'nosi va ishlatalishi. Fe'l zamoni. Mayl, nisbat kategoriyalari. Shaxssiz va shaxsi noma'lum gaplar.
<i>Ravish.</i> O'rin, payt, daraja-miqdor, holat va b. ravishlar. <i>Yordamchi so'z turkumlari.</i> Predloglar, ko'makchilar, bog'lovchilar, modal so'zlar va hokazo.	<i>Ravish.</i> O'rin, payt, daraja-miqdor, holat va b. ravishlar. <i>Yordamchi so'z turkumlari.</i> Predloglar, ko'makchilar, bog'lovchilar, modal so'zlar va hokazo.
Sintaksis.	Gap va iboralar. Iboralarning turlari va ularning birikish yo'llari. Darak, so'roq va undov gaplar. Sodda va qo'shma gaplar. <i>Sodda gap.</i> Sodda gapda so'z tartibi. Gap bo'laklari: ega, kesim (ot va fe'l kesim), to'ldiruvchi (yositali va vositasiz), aniqlovchi (sariatlovchi, nisbiy, kvalifikativ, qaratqichli va h.z.), hol.
Qo'shma gap.	<i>Qo'shma gap.</i> Bog'langan va ergashgan qo'shma gaplar. Qo'shma gap tarkibiy qismalarning o'zaro bog'lanishi. To'ldiruvchi, aniqlovchi, payt, sabab, shart, to'siqsiz ergashgan qo'shma gaplar. Ko'chirma va o'zlashma gap.
5. Leksika.	5. Leksika. Yapon tilining lug'at boyligi. Tub va o'zlashma so'zlar. Sinonim, omonim va antonim haqida tushuncha. So'z yasalishi. Faol so'z yasovchi qo'shimchalar.
6. Stilistika.	6. Stilistika. Yapon tili stilistikasi haqidada umumiylar. Fonetika, grammatica va leksikada adabiy va so'zlashuv tili o'rjasidagi farqliklar. Hurnat ma'nosida ishlatalidigan iboralar.
7. Matnlar mavzusi:	7. Matnlar mavzusi: Kundalik hayotga oid mavzular: o'qish, uy, oila, ish kuni, shahar, dam olish, ob-havo, tarjma hol, mehnmoni kutib olish, telefon orqali suhbat. So'zalarning umumiylar joylari haqidada umumiylar.
	So'zalarning umumiylar joylari haqidada umumiylar. Til o'qitishning o'rta bosqichi: Til o'qitishning o'rta bosqichi 2 kursdan boshlanadi. Bu muddatda talabalar nutq faoliyatini to'rtta ko'rinishi: o'qish, tinglash, gapiresh va yozish bo'yicha yetarli ko'nikmalarni shakllantirish uchun zarur bo'lgan grammatika va leksika bo'yicha kompleks bilimlarga ega bo'ladilar.
	1. Nutq faoliyatini asosiy turlarini egallash bo'yicha talablar:

Ikkincchi bosqichning vazifikasi – yapon tili grammatikasi, leksikasi va stilistikasi bilan chuqurroq tanishish, birinchi bosqichda olingen bilmlarni mustahkamlashdan iborat, jumladan:

- yapon tilidan ona tiliga va ona tilidan yapon tiliga izchil tarjima qilish;
- uncha murakkkab bo'lmagan ijtimoiy-siyosiy mazmundagi matnlarni lug'at yordamida ona tilidan yapon tiliga yozma tarjima qilish.

■ O'qish.

Ovoz chiqarmay o'qib, matn mazmunini tushunish, uning komponentlari o'tasidagi bog'liqlikni anglash.

Ikkinchisiz kurs yakunida talabalardan yapon tilidagi tub va o'zlashma so'zlar tarkibi, so'zlashuv tili xususiyatlari handa notanish so'zlarini taxminiy ma'nolarmini aniqlash ko'nikmalariga ega bo'iib, quyidagilarni biliishi kerak:

- yapon tilidagi matnlarni to'g'ri ohangda rayon va xatosiz o'qish;
- yapon tilida uncha murakkkab bo'lmagan ijtimoiy-siyosiy va badiiy matnlarni mustaqil o'qiy olish.

Matnlar tuzilishi:

- monologik, dialogo-monologik va dialogik tarzda maxsus tuzilgan suyjetli va tavsifiy matnlar;
 - soddalashtirilgan badiiy adabiyot asarlari (soddalashtirish darajasi – asarning asosiy mazmuni sharhi);
 - nutqning ilmiy uslubi xususiyatlarini inobatga olib umumkasbiy fanlar bo'yicha maxsus tuzilgan va soddalashtirilgan matnlar.
- Matnlar 20% notanish til birilklarini qamrab olegan bo'lishi kerak. Ushbu holatda:
- ularning ma'nolarmini ma'lum bir tayanch tushunchalar orqali (kontekst, mazkur til birikmasining sintaktik vazifasidan kelib chiqib va h.z.) chiqarish;
 - birinchi o'qishda ularning ma'nolariga ahamiyat bermaslik;
 - ularning ma'nolarini lug'at orqali aniqlash vazifalari amalga oshiriladi. O'qish mahorati va ko'nikmalarini tegallashning o'rtacha ko'rsatkichi matnni to'liq, aniq va chuqur tushunish, tovushlarni to'g'ri talaftuz etish, matning mantiqiy tuzilmasini aniqlash darajasidan iborat. O'qish tezligi bir daqiqada 80-90 ta so'z.
 - O'qish ko'nikma va mahorati shakklanganligi darajasini aniqlash uchun 300-400 so'zdan iborat matnni o'qish taklif etiladi. Matn bilan ishlashga matnni o'qish, uni gapirib berish, savollarga javob berish kiradi. Matn bilan ishlash vaqtiga matn mazmunini tushunish uchun zarus bo'lgan notanish so'zlarini lug'atdan topish vaqtini ham kiradi.

◆ Tinglash:

monologik, dialogo-monologik va dialogik tarzda bildirligani og'zaki mulohazalarning umumiy ma'nosini hamda ular tarkibidagi iborallarning o'zaro bog'liqlik holatlarini eshitib tushunish.

Eshitiriladigan matnlar xususiyati:

yordamida o'tildi, "Keys-study" texnologiyasi ishlataladi, keyslar mazmuni o'qituvchi tonomidan belgilanadi.

Ko'rgazmali materiallar va axborotlar multimedia qurulmalari yordamida uzatiladi.

Quyidagi mashq turlari tavsija etiladi:

1. Ma'lum lug'aviy va grammatic material hajmida muallim nutqini tushinishga qaratilgan mashqlar.
 2. O'tilgan darslar mavzulari bo'yicha og'zaki ma'lumot bera olishga qaratilgan mashqlar.
 3. Eshitilgan matn mazmuni bo'yicha savol-javob qilish va gapirib berishga qaratilgan mashqlar.
 4. Suratlarni og'zaki tasvirlay olish, ular asosida hikoyalar tuzishga qaratilgan mashqlar.
 5. O'qilgan matn mazmuni bo'yicha savollar tuzish va ularga javob berish. O'qish ko'nikmalarini o'stirishga qaratilgan mashqlar.
 6. O'zlashtirilgan material bo'yicha o'rganilayotgan hamda, yangi matnlarni ovoz chiqarib o'qish va ma'nosini tushinishga qaratilgan mashqlar.
 7. Har 100 tadan 5 tasi yangi so'z bo'lgan nomalum matnni ovoz chiqarnasdan o'qib ma'nosini lug'at yordamida tushuna olishga qaratilgan mashqlar.
 8. O'rgatilgan hamma so'z va so'z birikmalarini to'g'ri yoza olishga qaratilgan mashqlar.
 9. O'tilgan lug'aviy- grammatic material asosida turli xil yozma ishlash materiallari. Gapirib berish uchun tayyorlangan matnlarni yoza olishga qaratilgan mashqlar.
 10. O'tilgan materiallarga yaqin mavzularda insholar yozish.
 11. Lug'at boyligi va og'zaki nutq mashq'ulotlari mavzulari. O'zlashtirilgan mavzular bo'yicha suhbathish va gapirib berish.
 12. Tarkibida 100 ta so'zdan 5-7 tasi notanish so'zni tashkil qilgan ma'noga jihatidan tushunarli bo'gan nutqni eshitib tushina bijish.
 13. O'qitilgan va tinglangan matning mazmunini gapirib berish.
 14. Hamma o'rganilgan so'zlarini imlo qoidalariга riyoq qilgan holda to'g'ri yozsa olish.
- Lug'at boyligi va og'zaki nutq mashq'ulotlari mavzulari, talaba 2-bosqich yakunida umunman 2200-2500 so'z va iborallardan iborat lug'at boyligiga ega bo'lishi kerak. Bundan 1200-1250 tasi joriy o'quv yilda o'zlashtiriladi. So'z boyligi quyidag (taxminiy) mavzular bilan bog'liq muonala da ko'proq qo'llaniladigan so'z va iborallardan iborat bo'lishi kerak.

<p>Badiiy adabiyot va folklor. Yaponiyadagi hozirgi zamон yozuvchilarining o'racha qiyinchilikdagi hikoyalari, so'zlashuv tili uslubidagi folkloрга oid prozaik matnlар; Yaponiya yozuvchilarining qiyin bo'lmagan prozaik asarlari.</p> <p>So'zlarining umumiy hajmi – 4000 ta.</p> <p>Til o'rGANISHNING TO'RtinchI bOSqichi:</p> <p>Maqsad:</p> <p>4-kursda til o'rGANISHNING ASOSIY MAQSADI – yapon tilining grammaticasi, leksikasi va stilistikasi bo'yicha olgangan bilimlarni mustahkamlash, shuningdek, yapon tili leksikasi bilan tanishishni davom ettirish, og'zaki nutq ko'nikmalarinin takomillashtirish.</p> <p>4-kurs yakunida talaba:</p> <ul style="list-style-type: none"> - erkin va tanish mayzularda yapon tilida muloqot olib borish; - ikki tomonlama tarjima qila olish (sinxron tarjima) - yapon tilida siyosiy, iqtisodiy va madaniy mavzularda doklad qilish; - matbuot xabarlarini ona tilidan yapon tiliga tarjima qilish; - yapon tilidagi zamonaiviy badiiy adabiyot asarlарini mustaqil o'qish; - yapon tilining so'zlashuv til elementlari mayjud o'racha qiyinlikdagi matnlarni o'qish va tarjima qilish; - yapon tilining so'zlashuv til elementlari mayjud adabiy tilidagi og'zaki nutqni tushunish; - yapon tili egalari bilan suhbat olib borish malakalariga ega bo'lishi kerak. <p>2. Nazariy mavzular:</p> <p>Yapon tili amaliy grammaticasi, leksikasi, semantikasi va stilistikasi bo'yicha barcha ma'lumotlarni umumlashirish va qaytarish;</p> <p>Yapon tiliso'z boyligining boshqa tillar bilan leksik tafovutlari;</p> <p>Yapon tiliso'zlashuv tilining ayrim fonetik va grammatic xususiyatlari.</p> <p>3. Matnlarning mavzusi</p> <p>Yaponiyaning maishiy hayoti, madaniyati va urf-odatlari. Yaponiya madaniyati tarixi.</p> <p>Matbuot materiallari asosida dunyoda, sharq mamlakatlarida, Yaponiyada va O'zbekistonda ro'y berayotgan siyosiy voqealar sharhi.</p> <p>Badiiy adabiyot va folklor. Yaponiya adiblarining prozaik va dramaturgik asarlari, yapon tilidagi so'zlashuv tili uslubidagi folklor matnlari. Umumiyy so'z boyligi hajmi: 5000 ta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - monologik, dialogo-monologik va dialogik tarzda tuzilgan syujetli yoki tafsifiy xarakterdagi maxsus tuzilgan matnlar; - soddalashtirilgan badiiy adabiyot asarlari (soddalashtirish darajasi – asarning asosiy mazmuni sharhi); - nutqning ilmiy uslubi xususiyatlarini inobatga olib, umumkasiby fanlar bo'yicha maxsus tuzilgan va soddalashtirilgan matnlar; <p>Matnlar 5%gacha notanish til birliklarini qamrab olgan bo'lishi kerak, ularning ma'nolarini ma'lum bir tayanch tushunchalar orqali chiqarish yoki ularning ma'nolariga ahaliiga ahamiyat bermaslik (matning asosiy mazmuminini aytib berishga xalqit bermasa) mumkin bo'ladi.</p> <p>Eshitilayotgan nutqning tezligi matn xususiyatidan kelib chiqib bir daqiqada 50-60 so'zdan iborat bo'lishi kerak. Bu bosqichda matnni ikki marta eshitishiga ruxsat beriladi.</p> <p>Tinglash malorati va ko'nikmalarinin egallashning o'rtacha ko'rsatkichi matnni to'liq, aniq va chuqur tushunishdan iborat.</p> <p>Tinglash ko'nikmalarinin shakklanganlik darajasini aniqlash uchun:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. bevosita muloqot orqali beriladigan matn (hajmi 1-1,5 bet); 2. radio yoki fonoyozuv orqali eshitiladigan matn (hajmi 0,5 bet) tanlanadi. <p>Talabalarning audiomatnlar mazmumini tushunganligi matnni gapirib berish, savol-javob qilish orqali aniqlanadi.</p> <p>◆ Gapirish:</p> <p><i>Monologik nutq:</i></p> <p>O'qish va tinglash uchun maxsus tanlangan matnlarni o'qib yoki eshitib, uning mazmuni va asosiy g'oyalarini ona tili va so'ngra yapon tilida so'zlab berish kerak.</p> <p>Talaba o'tilgan mavzular bo'yicha o'z mulohazalarini mustaqil bayon eta olishi; kundadik hayot hamda ijtimoiy-siyosiy mavzularda qisqa axborotlar tayyorlashi; matn stilistikasini aniq bilishi, o'tilgan mavzular doirasida tilning adabiy hamda og'zaki shakkllarida fikrlar bidira olishi kerak.</p> <p>Monologik nutq ko'nikmalari va mahoratiga ega ekanligining obyektiv ko'rsatkichi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>matn mazmumini gapirib berishda:</i> matn mazmuniaga mosligi, uning mazmuniini to'liq aytib berish yoki berilgan savollarga matndagi turg'un birliklarni qo'llagan holda javob berish; matn g'oyasini aynan shakkllantrib berish; mantiqiy bayon etish; til me'yordariga mos kelish, nutq tezligi. 2) <i>mavzu bo'yicha shaxsiy axborotni tayyorlashda:</i> axborotning mavzuga mosligi; mavzuni to'liq yoritib berishi; mulohazalarining biron bir maqsadga yo'naltirilganligi; 3) axborotning mantiqiy tarkibi, til vositalaridan erkin foydalananish darajasi va undan aynan foydalanimish; til me'yortariga mos kelishi; nutq tezligi. <p><i>Dialogik nutq</i></p>
---	--

III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tassiyalar

Mashg'ulotlar multimedia vositalari bilan jichoзlangan auditoriyada akadem guruhlar oqimi uchun o'tiladi.

Amaliy mashg'ulotlar multimedia vositalari bilan jichoзlangan auditoriyada har bir akadem guruhiга alohida o'tiladi. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar

Dialogning turli variantlaridan (surishtiriladigan dialog, filr yoki taassurotlar bilan almashtish bo'yicha dialog, dialog-suhbat) foydalangan holda o'quv va kundalik hayot mavzulariga oid subbatlarda isitirok etish.

D

Dialogik nutq ko'nikkunlarini va mahoratini qoniqlari egallaganlik darajasi: talabaming nutqi berilgan mavzuga mos bo'lishi, dialogdan qo'yilgan maqsadga erishilishi, dialogda mantiqiy bog'iqlik mavjudligi, subbatdoshimi tushunish darjasи, muloqotda ahamiyatga ega bo'lmagan til xususiyatlarga xos xatoliklarga yo'q qo'yishni, nutq tezligi.

Talabalarning ushbu bosqichdagи nutqiy tezligi bir daqiqada 40-45 so'zdan iborat.

Gapirishning ko'nikkma va mahorati shakllanganligini aniqlash darajasi: o'qilgan yoki eshitilgan matni gapirib berish; savollarga javob berishda matning umumiy mazmunidan kelib chiqib, uning ayrim bo'laklarining asosiy mazmunini aytib berish; yil davomida o'tilgan mavzular yordamida o'zining axborotini tayyorlash (axborot hajmi: 200-300 ta so'z).

2. Yozuv

O'qish yoki eshitish uchun mo'jallangan matni o'qib yoki eshitib, uning xususiyatidan kelib chiqqan holda yozma reja yoki konsept tuzish. O'qish yoki eshitish uchun mo'jallangan matni o'qib yoki eshitib, uning xususiyatidan kelib chiqqan holda uni yozma bayon etish.

Tanish mavzu bo'yicha hikoya yozish.

Yozuv bo'yicha yetarli darajada ko'nikkma va mahorat shakllanganligini aniqlash begisi:

1. *reja (konsept) tuzishda*: reja bandlarining matn mazmuniga mosligi; konspektida matning asosiy mazmunini ochib bergusligi; reja bandari, matndagi asosiy holatami to'g'ri shakllantrish;

2. *matni bayon etishda*: bayonning matn mazmuniga mosligi; matning asosiy mazmunini to'liq bayon etish; ushbu bosqichda yapon tilli ko'nikkunlaridan mustaqil foydalananish; til tizimi va me'yorlariga riyoq qilish;

3. *tanish mavzu bo'yicha hikoya yozish*: talaba mulohazaralarining mavzuga mosligi; mavzuning to'liq yoritilishi; mulohazalarda aniq mantiqiy tizimning mavjudligi; til materiallaridan erkin foydalananish darjasи; hikoya keltirilgan til vositalarning til me'yortariga mos kelishi.

Yozuv ko'nikkma va mahoratiga erishganlik darjasи matn bo'yicha reja (konspekt) tuzish, matni yoddan yozib berish, tanish mavzu bo'yicha hikoya tuzish orqali aniqlanadi.

2. Nazariy mavzular.

Fonetika va yozuv.

Tub va o'zlashma so'z hamda iborallarning yozilishi, ularning talaffuzi xususiyatlari. Boshqa tillardan o'zlashgan so'zlarining fonetik xususiyatlari, talaffuzining yapon tiliga moslashganligi.

Grammatika.

Boshqa tillardan o'zlashgan so'z va iborallarning grammatic xususiyatlari, ularning yapon tili qoidalariga moslashganlik darjasи.

mos kelishi; to'liq konsept yozishda bifanchi matni ½ hajninga qisqartirish va qisqa konsept yozishda uni ¼ hajninga qisqartirish;

d)

shaxsiy axborotini tuzishda: mavzuga mosligi; mavzuning to'liq ochib berilganligi; shaxsiy fikrini ifodalashda namoyon bo'ladigan maqsadga yo'naltirilganligi; bayonning semantik tuzilishi, yozma muloqot shartlariga mos keluvchi leksik-grammatik vositalardan foydalanganlik.

Yozuv ko'nikkma va mahoratining shakllanganligini aniqlash uchun: o'qituvchi tomonidan mutaxassislik yoki umumgumanitar mavzularda o'qilgan ma'ruzalarni yozish; ma'ruza matni tarkibida 3% notanish so'zlarining mayjud bo'lishi, matn hajmi 2-3 bet, eshitirish tezligi bir daqiqada 50 ta so'z, eshitirish darjasи bir marotaba.

Sodda va murakkab reja tuzish; mutaxassislik yoki ijtimoiy-siyosiy xarakterdagi bosma matning qisqa va to'liq konsepti; matn tarkibida 5% gacha notanish so'zlar bo'lishi; mutaxassislik bo'yicha matn hajmi 2-3 bet, ijtimoiy-siyosiy matn hajmi 3-4 bet. Berilgan mavzu bo'yicha bayon (insho) yozish 2-3 bet.

2. Nazariy mavzular.

Yapon tili grammatiskasining barcha bo'limlari haqidagi ma'lumotlarni bir tizimga keltirish.

So'zlashuv tili bilan adabiy til o'rtafiga morfologik tafovutlarni tizinga keltirish.

Yapon tiliso'zlashuv uslubining sintaktik xususiyatlari: iboralar, sodda va qo'shma gaplarning tuzilish xususiyatlari.

Yapon tili leksikasini stilistik differensialash: xolis, kitobiy, og'zaki va so'zlashuv tiliga xos usublar, stilistik sinonimiyasi.

Yapon tilidagi ot, sifat, fe'l so'z turkumlariga kiruvchi ayrim ko'p ma noli so'zlar semantikasi.

Yapon tilidagi frazeologik birliliklarning asosiy turlari: ismiy va fe'l iy frazeologizmlar, frazeologizm-gaplar, maqol va matallar. So'zlashuv, matbuot, rasmiy hujjatlar va epistolalar (maktablarga xos) uslubdagi ayrim nutq qoliplari.

Yapon tilming turdosh tillar bilan asosiy fonetik tafovutlari: fonotizim va fonemalarning fonetik ishlatalishidagi tafovutlar, fonemalarning o'xshashliginin umumiy va xususiy qonuniyatları.

Yapon tilming turdosh tillar bilan asosiy grammatik (morphologik va sintaktik) tafovutlari: morfologik shakllar va sintaktik tarkibotlar, ularning mavjudligi yoki yo'qligining til xususiy qonuniyatiga ta'siri.

Yapon tilming turdosh tillar bilan ayrim leksik tafovutlari.

3. Matnlar mavzusi

Yaponiyaning maishiy hayoti, madaniyati va urf-fodatlari. Yaponiyaning asosiy shaharlari va viloyatlari haqida ma'lumot.

Sport, teatr va kino; ko'rgazmalar, diqqatga sazovor joylarga tashrif buyurish; samolyotda safar qilish.

O'zbekiston va Yaponiya hamda mintaqadagi kundalik voqealar (matbuot materiallari assida).

<p>b) <i>badij matnlari talqin etishda</i>: matn g'oyasini ta'riflash, matn qahramonlari, hodisalarai va g'oyasiga o'z munosabatini bildirish; bayonnинг mantiqiyligi, til tizimi va me'yorlariga mosligi; nutq tezligi;</p> <p>c) <i>matn bo'yicha o'z axborotini tayyorlash</i>: mavzuni to'liq bayon etish; axborot berishda o'zining shaxsiy fikri orqali maqsadga yo'naltira olishi; axborotning mantiqiy tuzilganligi, til materiallaridan erkin foydalanish va uni aynan ishlata olishi; til me'yorlariga mos kelishi, nutq tezligi.</p>	<p>Dialogik nutq. Maishiy hayot, mamlakatshunoslik, ijtimoiy-siyosiy va ilmiy mavzularda dialogning turli shakllaridan foydalanim, ishtirok eta olish (dialog savol-javob; dialog-fiki; taassurot almashish; dialog-suhbat):</p> <ul style="list-style-type: none"> - maiishiay hayot, ijtimoiy-siyosiy xarakterdagi berilgan mavzu bo'yicha yapon tilida mukammal suhbat olib borish; - til sohiblari bilan oddiy mavzularda suhbat olib borish. <p>Dialogik nutq ko'nikmalar va mahoratini qoniqarli egallaganligining obyektiv ko'rsatkichi: talaba nutq muonalsasining berilgan vaziyatga mos kelishi; dialog maqsadiga erishish, dialog turiga qarab, dialog olib borishning turli uslublariidan foydalana olishi; ahamiyatga ega bo'limgan tilga xos kommunikativ xatolarning yo'qligi, nutq tezligi.</p> <p>Talabalarning ushbu ta'lim bosqichidagi nutq tezligi bir daqiqada 50-60 ta so'z. Gapirish ko'nikmalar va mahorat shakllanganlik darajasini aniqlash uchun o'qilgan matnni asosiy g'oyasini ajaritib, uni isbotlab, qisqacha gapirib berish; matnda ko'tarilgan muammolar hamda yil davomida o'tilgan mavzular bo'yicha dialog-monolog tarzida bayon etish (bayon hajmi 300-400 ta so'z).</p>
	<p>Yozuv. Mutaxassislik yoki umumgumanitar sikkidagi fanlar bo'yicha o'quv ma'rzasini eshitib, yozsa olish (konsept qilish).</p> <p>Mutaxassislik yoki ijtimoiy-siyosiy xarakterdagi matnlar uchun sodda va murakkab reja tuzish, shuningdek, qisqa va mukammal konsept yoza olish; O'tilgan mavzu bo'yicha yozma bayon tuzish yoki o'qilgan yoki eshitilgan matnni tahhil qilish, baholash, xulosalar berish;</p> <p>Yozuv ko'nkma va mahoratini egallaganligining obyektiv ko'rsatkichi:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) o'quv <i>ma'ruzasini konsept qilishda</i>: konseptning ma'ruzaning asosiy mazmuniga mos kelishi; konseptda ma'ruzaning asosiy mazmunining aks etganligi; bayonnинг mantiqiyligi, til me'yorlariga mos kelishi; b) <i>reja tuzishda</i>: kichik mavzularning izchil va o'zaro bog'liqligining rejada aynan aks etishi; c) <i>yozma matnni konsept qilishda</i>: reja bandlari bilan konsept bo'imlarining mos kelishi; umumiy va xususiy holatlarning namoyon etilganligi; matnni siqishtirishning turli vositalarini qo'llash; so'z va iboralarini boshqa obrazli so'zlar bilan ifodalash, ayrim so'zlarни qisqartirib yozishning grammatiska va leksik uslublarini qo'llash orqali matndagi muhim xabarlarini umumlashtirish; bayonnинг mantiqiyligi va o'zaro bog'liqligi; til me'yorlariga

<p>Kam qo'llaniladigan hamda iste'moldan chiqqan fe'l shakllari. Fe'llarning ortiturma nisbati. Sifatdosh va ravishdoshlar. Ona tilidagi sifatdoshli va ravishdoshli birekmalarning yapon tiliga tarjimasi.</p> <p>Yordamchi so'z turkmunlari haqidagi ma'lumotlarni bir tizimga keltirish. Qo'shma gap turlari. Bog'dangan va ergashgan qo'shma gaplar haqidagi ma'lumotlarni bir tizimga keltirish.</p> <p>Gapping aktual bo'linishi.</p> <p>Leksika i frazeologiya</p> <p>Yapon tili leksikasi etimologiyasi. Boshqa tillardan o'zlashgan so'zlar xususiyatlari.</p> <p>Tub so'zlarning yasanishi. affiksatsiya, yarim affiksatsiya, so'zlarning o'zaro qo'shilishi, transpozitsiya. Nisbiy sifatlar, kasb humar nomlari, zamон va makon otlari, mavhun va kichraytirish otlari, fe'ldan yasalgan ot va sifatlar, ortituma fe'llar va ravishlarning so'z yasovchi qo'shimchalar orqali yasalish yo'llari. Ot, sifat, ravish, fe'llarning old qo'shimchalar yordamida yasalishi. Ot, sifat, fe'li nezizlarining o'zaro qo'shilishi orqali yasalgan so'zlar. Jutf so'zlar. So'zlarning takrorlanishi. Yasama fe'llarning ot kategoriyasiga o'tishi. Ona tilidagi ot, sifat, ravishlarning yapon tiliga tarjimasi xususiyatlari. Boshqa tillardan o'zlashgan so'zlarning grammatic xususiyatlari. Yapon tilida ism va familyalyarning berilishi.</p> <p>Diniy iboralar. Hikoyaning boshlanishi va niyoyasida ishlataladigan turg'un tarkibotlar.</p> <p>Stilistika</p> <p>Adabiy tildagi ayrim tovushlar talaffuziningnutda farqlanishi: umumiy va xususiy qoidalari; ba'zi so'zlarning og'zaki nitqida talaffuz qilinish xususiyatlari.</p> <p>So'zashuv tildagi grammatic uslublarning adabiy tildan farqlanishi. Ot, sifat, fe'llarning stilistik maqbul shakllarini tanlash; so'zlashuv til sintaksising ayrim xususiyatlari.</p> <p>So'zlarning stilistik tabaqchanishi; stilistik sinonimlar, barcha tanish leksikaning stilistik xarakteristikasi.</p> <p>3. Matnlar mavzusi:</p> <p>Mamlakatshunoslik va ijtimoiy siyosiy mavzular. tabiiy geografiya, aholi, ma'muriy bo'linmalar; Yaponiyaning tabiiy boyliklari va iqtisodiyoti; Yaponiyanning qisqacha tarixi; O'zbekiston va Yaponiyada ro'y berayotgan kundalik voqeal-hodisalar.</p> <p>Kundalik hayotga oid mavzular: kiyim-kechak, bozor va xarid; transport, tibbiy xizmat.</p> <p>Badiiy adabiyot va folklor. yapon tili yozuvchilarining kichik hajmdagi nikoyalari, ertak va masallar.</p> <p>So'zlarning umumiy hajmi: 3000 ta.</p> <p>Yuqori (yakuniy) bosqich.</p> <p>Ta'llimning uchinchi bosqichi.</p>	
---	--

Til o'qitishning yuqori bosqichi 3-kursda boshlanib, 4-kursda davom ettiriladi.

1. Nutq faoliyatining asosiy turlarini egallash uchun talablar

Til o'rganishning uchinchi yilda qo'yiladigan maqsad grammatika,

leksika va, ayniqsa, yapon tili stilistikasi hisoblandi. Shuningdek, ushbu bosqichda yapon tili boshqa tillar bilan qiyoslanib, uning o'ziga xos xususiyatlari aniqlanadi.

■ O'qish.

Ovoz chiqarmay o'qish orqali matning umumiy mazmuni ("tanishuv o'qish" yoki "umumiy mazmuni qamrab oluvchi o'qish" elementlari) yoki uning ayrim bo'laklari, ayrim holat va vaziyatlar hamda ular orasidagi munosabatlarni ("o'rganib o'qish" elementlari) tushuna olishi; zamonaviy yozuvchilarning badiy asarlarini; uncha katta bo'lnagan adabiy matnlarni yapon tilida o'qish va taxminan mazmunini tushunish.

Matnlar xususiyati:

1. mamlakatshunoslik mavzusiga oid tavsiyi va hikoya uslubidagi soddalashtirilgan matnlar;

2. o'quv badiy matnlar (soddalashtirish darajasi: o'rtacha);

3. Mutaxassislikka oid hamda ijtimoiy siyosiy xarakterdagi soddalashtirilgan va maxsus tanlab olinib, soddalashtirilmagan matnlar (ilmiy ommabop, umumkasbiy va ixtisoslik fanlari bo'yicha ilmiy matnlar).

Matnlarda 10%gacha notanish til biriklari bo'ladi. Ushbu holatda:

- ularning ma'nolarini tayanch so'z va iboralar (kontekst, mazkur til birikmasining sintaktik vazifasi) orqali aniqlash;

- matn o'qiyotganda ularning ma'nosiga ahamiyat bermaslik;

-ma'nolarini lug'at yordamida aniqlamay, o'qilayotgan matn mazmunini tushunmaslik vaziyatları yuzaga keladi.

O'qish ko'nikmalariga qoniqlari ega bo'lganlikning ko'rsatkichi: matn mazmunini to'liq, aniq va chuqur tushunish; matning tashkiliy mazmuniy tuzilishini ayman tushunganligi; o'qish tezligi.

"O'rganib o'qish" bosqichida matn o'qish tezligi bir daqiqada 50-60 ta so'z. Tanishib o'qish uchun matn o'qish tezligini aniqlashda, notanish so'zlarini lug'attan qidirib topish vaqtin ham kiradi (1 ta so'zga 1 daqiqqa hisobidan).

O'qish mahorati va ko'nikmalar shakllanganligini aniqlash uchun mutaxassislikka oid, ijtimoiy siyosiy xarakterdagi, shu jumladan, gazeta materiallari, badiy matnlar, mamlakatshunoslikka oid matnlar tavsiya etiladi. Matn hajmi va o'qish muddati matn xususiyati, uni chuqur anglab yetishga qarab belgilanadi (1 beitedan 3-4 betgacha).

■ Tenglash.

Monologik, dialogo-monologik va dialogik tarzda bildiriligan og'zaki mulohazalarning umumiyy ma'nossini hamda ular tarkibidagi iborallarning o'zaro bog'liqlik holatlarini eshitib tushunish; uncha qiyin bo'lmagan yapon tilining adabiy shakkida matnlarni tushunish.

Eshittiriladigan matnlar xususiyati:

1. mutaxassislik yoki ijtimoiy-siyosiy xarakterdagi tavsiyi ifodanining elementlarini qamrab olgan tushuntirish uslubidagi matn-monolog;

2. mamlakatshunoslikka oid soddalashtirilgan matn-xabarlar;

3. o'quv badiy matnlar;

4. radio-matnlar.

Matnlar 5% notanish til vositalarini qamrab olgan bo'lishi, bir tomondan, ular matning umumiy mazmumini tushunishga xalaqit bermasligi, ikkinchi tomnidan, ularning mazmumini tayanch so'z va iboralar orqali bilib olish imkonini yaratishi kerak.

Matning xususiyati va uni tushunish uchun qo'yilayotgan talabga ko'ra tinglanayotgan matning tezligi bir daqiqada 60-80 ta so'z bo'lishi mumkin. Matn bir matoba eshitiriladi.

Tinglash bosqichini qoniqlari egallaganlik darajasi matni to'liq, aniq va chuqur tushunganligi bilan belgilanadi.

Tinglash bosqichi ko'nikmalarini va mahoratini egallaganlik darajasi:

1) mutaxassislikka oid yoki umungumanitar fanlar bo'yicha dars ma'ruzasi tayyorlash (hajmi – 2-3 bet);

2) radio yoki fono yozuv orqali eshitiriladigan matn (hajmi – 0,5 - 1 bet). Ma'ruzachi tomonidan dars ma'ruzasining umumiy mazmuni bo'yicha qilinadigan savol-javoblar yoki yozilgan konsept orqali matni tushunganlik darajasi aniqlanadi.

■ Gapirish.

Mono logik nutq.

3-kurs yakunida talaba, yapon tilining adabiy tildan grammatic va leksik farqli tomonlari, belgilangan vaziyatda zarur nutq uslubini qo'llash ko'nikmasiga ega bo'lishi, shuningdek, mazkur tilning qardosh tillaridan farqli tomonlari haqida tasavvurga ega bo'lgan holda:

- belgilangan mavzu bo'yicha yapon tilida axborot berishi yoki doklad qilishi;

- o'tilgan mavzular bo'yicha og'zaki tarjima qilishi;

- OAV matnlarini lug'at yordamida ona tilidan yapon tiliga yoki yapon tilidan ona tiliga tarjima qilishi;

- yapon tilida o'qigan yoki eshitigan matni ona tilida yozma va og'zaki bayon qilishi;

- ona tilida o'qigan matmini yapon tilida og'zaki bayon etish

ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.

Shuningdek, o'qish yoki eshitish uchun tayyorlangan matni mazmunini gapirib berishi; mazkur matni tahsil qilishi, baho berishi, xulosalar chiqarishi va o'z mulohazalarini bayon eta olishi kerak.

Monologik nutq ko'nikma va mahoratini qoniqlari egallaganlik darajasi:

a) *mutaxassislikka oid matn yoki publitistik uslubidagi matni ifoda etishda: talabanning nutqiy bayonining matn mazmuniga mos kelishi; matning*

asosiy mazmunini to'liq bayon etishi; bayonning mantiqiyligi va o'zaro bog'liqligi; til me'yorlariga mos kelishi; nutq tezligi;